

საქმე N010210016001620696

საქართველოს უზენაესი სასამართლო

გ ა ნ ჩ ი ნ ე ბ ა საქართველოს სახელით

საქმე №ას-120-120-2018

ას-120-120-2018 ქ-----ი

20 აპრილი, 2018 წელი,

ქ. თბილისი

სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა:

ეკატერინე გასიტაშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
მოსამართლეები: ზურაბ ძლიერიშვილი,
ბესარიონ ალავეძე

საქმის განხილვის ფორმა _ ზეპირი განხილვის გარეშე

კასატორი – შპს "B-----" (მოპასუხე)

მოწინააღმდეგე მხარე – ს----- ქ-----ი (მოსარჩელე)

გასაჩივრებული განჩინება – ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს
სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 27 ნოემბრის განჩინება

კასატორის მოთხოვნა – გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება, ახალი
გადაწყვეტილების მიღებით, სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა

დავის საგანი – სახელოფასო დავალიანების დაკისრება

საკითხი, რომელზედაც მიღებულია განჩინება - საკასაციო საჩივრის
დაუშვებლად ცნობა

ა დ წ ე რ ი ლ ო ბ ი თ ი ნ ა წ ი ლ ი

1. ს----- ქ-----სა (შემდეგში - დასაქმებული ან მოსარჩელე) და შპს “B-----”-ს (შემდეგში - დამსაქმებელი, მოპასუხე, კლინიკა აპელანტი, კასატორი) შორის, 2016 წლის 25 აპრილს, გაფორმდა ვადიანი შრომითი ხელშეკრულება, რომლის საფუძველზეც დასაქმებული მიღებული იქნა ანესთეზიოლოგ-რეანიმატოლოგის თანამდებობაზე - 2016 წლის 25 აპრილიდან 2018 წლის 15 აპრილამდე (იხ. შრომითი ხელშეკრულება: ტ.1, ს.ფ.67-71).
- 1.1. ხელშეკრულების 5.1 პუნქტის თანახმად, დასაქმებულის ყოველთვიური ხელფასი შეადგენდა 7 500 აშშ დოლარს. გარდა ამისა, ხელშეკრულების 5.2 პუნქტის თანახმად, დასაქმებულს პრემიის სახით უნდა მისცემოდა დამატებით ანაზღაურება მის მიერ ჩატარებულ ოპერაციებზე გამოწერილი ანგარიშფაქტურების ღირებულების 5%-ის ოდენობით. ამავე ხელშეკრულების 5.3 პუნქტით მხარეები შეთანხმდნენ, რომ თუკი დასაქმებულისთვის ხელშეკრულების 5.1 და 5.2 პუნქტებით გათვალისწინებული შემოსავალი არ მიაღწევდა 10 000 აშშ დოლარს, სხვაობა დაიფარებოდა კლინიკის მიერ.
- 1.2. ხელშეკრულების თანახმად, ანაზღაურება დამსაქმებელს უნდა გაეცა მომდევნო თვის პირველ რიცხვში, მაგრამ არა უგვიანეს - 10 რიცხვისა.
2. დამსაქმებლის 2016 წლის 11 ოქტომბრის ბრძანების საფუძველზე დასაქმებული იმავე წლის 15 ოქტომბრიდან გათავისუფლდა დაკავებული თანამდებობიდან.
3. გათავისუფლების დროისთვის დასაქმებულს მიღებული ჰქონდა 2016 წლის სექტემბრამდე გასაცემი სახელფასო ანაზღაურება, ხოლო 2016 წლის სექტემბრის თვის კუთვნილი ხელფასი და იმავე წლის 15 ოქტომბრამდე ნამუშევარი პერიოდის ხელფასი - არ მიუღია.
- 3.1. დასაქმებულს ასევე არ მიუღია ხელშეკრულების 5.2 პუნქტით განსაზღვრული პრემია.

4. სარჩელის მოთხოვნა და საფუძვლები

4. მოსარჩელემ 2016 წლის 28 ნოემბერს სასარჩელო განცხადებით მიმართა სასამართლოს დამსაქმებლის წინააღმდეგ და წინამდებარე განჩინების 1-3 პუნქტებში მითითებულ გარემოებებზე დაყრდნობით მოითხოვა:
- 4.1. მოპასუხისთვის 14 516 აშშ დოლარის დაკისრება, საიდანაც 10 000 აშშ დოლარი წარმოადგენდა სექტემბრის თვის, ხოლო 4 516 შშ დოლარი - 1-14 ოქტომბრის მიუღებელ ხელფასს;
- 4.2. მოპასუხისთვის, მოსარჩელის სასარგებლოდ, პირგასამტეხლოს გადახდის დაკისრება შემდეგი მოცულობით: 10 000 აშშ დოლარის 0,07% ყოველდღიურად - 2016 წლის 10 ოქტომბრიდან დავალიანების თანხის სრულ გადახდამდე, ხოლო 4 516 აშშ დოლარის 0,07% - ის გადახდა

ყოველდღიურად - 2016 წლის 22 ოქტომბრიდან დავალიანების თანხის სრულად გადახდამდე;

- 4.3. მოსარჩელის სასარგებლოდ მოპასუხისთვის 99 454,50 ლარისა (ხელშეკრულების 5.2. პუნქტიდან გამომდინარე გადასახდელი პრემიის) დაკისრება და ამ თანხის 0,07%-ის გადახდა ყოველდღიურად - 2016 წლის 22 ოქტომბრიდან დავალიანების თანხის სრულად დაფარვამდე;
- 4.4. სახელოფასო დავალიანების - 14 516 აშშ დოლარის დაკისრების ნაწილში სასამართლო გადაწყვეტილების დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად მიქცევა (იხ.სასარჩელო განცხადება: ტ.1, ს.ფ.1-14).

5. მოპასუხის შესაგებელი

- 5.1. მოპასუხემ მოთხოვნის გამომრიცხველი შესაგებელი წარადგინა, რომლითაც სარჩელი არ ცნო და მიუთითა, რომ, მართალია, კლინიკამ მოსარჩელე აიყვანა ექიმ ანესტეზიოლოგ-რეანიმატოლოგად, მაგრამ ის არ ასრულებდა ექიმის მოვალეობებს, რადგან არ გააჩნდა საქართველოში დამოუკიდებელი საექიმო საქმიანობის ნებართვა. შესაბამისად, ვინაიდან დასაქმებული არ ასრულებდა შრომითი ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ მოვალეობას, მის მიმართ მოპასუხესაც არ გააჩნდა სანაცვლო სახელოფასო ანაზღაურების ვალდებულება (იხ. შესაგებელი: ტ.1, ს.ფ.51-65).

6. ბათუმის საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება და დასკვნები

- 6.1. ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2017 წლის 5 ივლისის გადაწყვეტილებით დასაქმებულის სასარჩელო მოთხოვნები დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ:
- 6.1.1. მოსარჩელის სასარგებლოდ მოპასუხეს დაეკისრა გადაუხდელი ხელოფასის ანაზღაურება 14 516 აშშ დოლარის ოდენობით;
- 6.1.2. მასვე დაეკისრა ანგარიშსწორების დაყოვნების ყოველი დღისათვის 14 516 აშშ დოლარის 0,07%-ის გადახდა 2016 წლის 22 ოქტომბრიდან დავალიანების თანხის სრულად გადახდამდე.
- 6.2. დანარჩენი მოთხოვნების დაკმაყოფილებაზე მოსარჩელეს უარი ეთქვა.
- 6.3. სასამართლომ, საქმეში არსებულ მტკიცებულებებზე დაყრდნობით, გამოიკვლია და დადგენილად მიიჩნია წინამდებარე განჩინების 1-3 პუნქტებში ასახული ფაქტობრივი გარემოებანი და დავის მოსაწესრიგებლად გამოიყენა საქართველოს კონსტიტუციის 30-ე და 42-ე მუხლები, საქართველოს შრომის კოდექსის (შემდეგში - სშკ) 31-ე, 34-ე, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის (შემდეგში - სსკ) მე-8, 115-ე, 316-ე, 317-ე, 327-ე, 361-ე და 404-ე მუხლები, ასევე საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის (შემდეგში: სსსკ) მე-4, 102-ე და 105-ე მუხლები და

განმარტა:

6.3.2. მოსარჩელეს მიღებული ჰქონდა სამედიცინო განათლება თურქეთის რესპუბლიკაში და მინიჭებული ჰქონდა მედიცინის დოქტორის სტატუსი. საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს სსიპ სამედიცინო საქმიანობის სახელმწიფო რეგულირების სააგენტოს 2016 წლის 27 ოქტომბრის წერილით დგინდებოდა, რომ სახელმწიფო სასერთიფიკაციო რეესტრის მონაცემთა ბაზაში მოსარჩელე არ ფიქსირდებოდა, როგორც დამოუკიდებელი საექიმო საქმიანობის უფლების მქონე სუბიექტი, ასევე, საქართველოს პროფესიული განვითარების საბჭოს მიერ მოსარჩელის სახელზე გაცემული არ იყო დროებითი საექიმო საქმიანობის უფლება/ ნებართვა.

6.3.3. სასამართლომ არ გაიზიარა მოპასუხის მტკიცება, რომ ვინაიდან მოსარჩელეს არ გააჩნდა საქართველოში დამოუკიდებელი საექიმო საქმიანობის ნებართვა, მას არც უმცროს ექიმად მუშაობის უფლება ჰქონდა და ამიტომ იგი ფაქტობრივად არ ასრულებდა შრომითი ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ მოვალეობას, რის გამოც დამსაქმებელს მის მიმართ სახელფასო ანაზღაურების ვალდებულება არ გააჩნდა. სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ შრომითი ხელშეკრულება გაფორმებული იყო კანონით დადგენილი წესით, მოსარჩელე ცხადდებოდა სამუშაოზე და ესწრებოდა ოპერაციებს ანესთეზიოლოგ-რეანიმატოლოგთან ერთად, იგი 2015 წლის აპრილიდან 2016 წლის სექტემბრამდე ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ ყოველთვიურ ანაზღაურებას იღებდა. გარდა ამისა, საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს (შემდეგში: ჯანდაცვის სამინისტრო) სწორედ კლინიკამ მიმართა მოსარჩელისთვის დროებითი საექიმო საქმიანობის თაობაზე ნებართვის გაცემის მოთხოვნით, თუმცა, 2016 წლის 27 სექტემბერს, დამსაქმებელმა უკან გამოიხმო თავისივე განცხადება და მოითხოვა დაწყებული საქმის წარმოების შეწყვეტა. სასამართლომ ასევე დაადგინა, რომ 2016 წლის 11 ოქტომბრის ბრძანებით დამსაქმებელმა დასაქმებული სწორედ ანესთეზიოლოგ-რეანიმატოლოგის თანამდებობიდან გაათავისუფლა. აღნიშნული ფაქტებით სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ დამსაქმებლისთვის თავიდანვე იყო ცნობილი, რომ დასაქმებულს ხელშეკრულების გაფორმების დროისათვის არ გააჩნდა საქართველოში დამოუკიდებელი საექიმო საქმიანობის ლიცენზია, თუმცა, მასთან მაინც გააფორმა შრომითი ხელშეკრულება და პარალელურად, განცხადებით მიმართა სსიპ სამედიცინო საქმიანობის სახელმწიფო რეგულირების სააგენტოს მისთვის დროებითი საექიმო საქმიანობის ნებართვის გაცემის მოთხოვნით. ამდენად, სასამართლოს დასკვნით, მოპასუხეს უნდა დაკისრებოდა მოსარჩელის სასარგებლოდ, 2016 წლის

სექტემბრის თვის გადაუხდელი ხელფასის ანაზღაურება 10 000 აშშ დოლარის ოდენობით, 2016 წლის 1 ოქტომბრიდან 15 ოქტომბრამდე გამომუშავებული ხელფასი - 4 516 აშშ დოლარის ოდენობით, აგრეთვე, 10 000 აშშ დოლარის 0,07%-ის გადახდა ყოველდღიურად - 2016 წლის 10 ოქტომბრიდან დავალიანების თანხის სრულ ანაზღაურებამდე, ხოლო 4 516 აშშ დოლარის 0,07% ის გადახდა ყოველდღიურად - 2016 წლის 22 ოქტომბრიდან დავალიანების თანხის სრულად გადახდამდე (იხ. სასამართლოს გადაწყვეტილება: ტ.1.ს.ფ. 83-96).

6.3.4. საქალაქო სასამართლომ დაუსაბუთებლად მიიჩნია მოსარჩელის მოთხოვნა, მის სასარგებლოდ, მოპასუხისათვის დამატებითი ანაზღაურების (პრემიის) სახით 99 454,50 ლარის დაკისრების ნაწილში შემდეგ გარემოებათა გამო: მართალია, მხარეებს შორის 2015 წლის 25 აპრილს გაფორმებული შრომითი ხელშეკრულების 5.2 პუნქტით მხარეები შეთანხმდნენ, რომ დასაქმებული ფიქსირებული ხელფასის გარდა, დამატებით მიიღებდა მის მიერ ჩატარებულ ოპერაციებზე გამოწერილი ანგარიშფაქტურების ღირებულების 5%-ს, მაგრამ სასამართლომ გაიზიარა მოპასუხის მტკიცება, რომ აღნიშნულს მოსარჩელე პრემიის სახით მიიღებდა იმ შემთხვევაში, თუ მოსარჩელეს ექნებოდა შესაბამისი ლიცენზია და განხორციელებდა დამოუკიდებელ საექიმო საქმიანობას. საქმეში წარდგენილი მტკიცებულებებით, მათ შორის, მოწმე გოჩა აბაშიძის ჩვენებით დადასტურდა, რომ მიუხედავად იმისა, რომ მოსარჩელე შრომით ურთიერთობაში იყო მოპასუხესთან და მონაწილეობას ღებულობდა ოპერაციებში, ვიდრე დასაქმებული არ მიიღებდა დამოუკიდებელი საექიმო საქმიანობის განხორციელების ნებართვას, პასუხისმგებელი პირი იყო მხოლოდ გოჩა აბაშიძე და არც ერთ სტაციონარულ პაციენტთა სამედიცინო ბარათში მოსარჩელე, როგორც ანესთეზიოლოგ-რეანიმატოლოგი, არ დაფიქსირებულა, შესაბამისად, იგი არც ერთ გამოწერილ ანგარიშფაქტურაში ფიგურირებდა. გარდა აღნიშნულისა, სასამართლომ განმარტა, რომ გაურკვეველი იყო, საიდან გამოიანგარიშა მოსარჩელემ 99 454, 50 ლარის ოდენობით მოპასუხის მიერ ასანაზღაურებელი დავალიანება, რადგან საქმეში წარდგენილი მტკიცებულებებით, აღნიშნული არ დასტურდებოდა (იხ.სასამართლოს გადაწყვეტილება: ტ.2.ს.ფ.83-96).

7. მოპასუხის სააპელაციო საჩივარი

7.1. ბათუმის რაიონული სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა მოპასუხემ (დამსაქმებელმა), რომელმაც მოითხოვა გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და, ახალი გადაწყვეტილების მიღებით, დასაქმებულის სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა შემდეგ არგუმენტებზე დაყრდნობით:

7.1.1. სასამართლომ არ გაითვალისწინა ის გარემოება, რომ 2016 წლის 13 სექტემბერს, ბათუმის საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილებით (რომელიც ძალაში დატოვა ქუთაისის სააპელაციო სასამართლომ), უფლებამოსილება შეუჩერდა მოპასუხე ორგანიზაციის ორ დირექტორს, ხოლო ახალმა დირექტორმა დაიწყო ყოფილი დირექტორების მიერ ნაწარმოებ საქმეთა ინსპექტირება და დასაქმებულთა დისციპლინური კონტროლი, რა დროსაც გამოიკვეთა რიგი დარღვევებისა, მათ შორის, მოსარჩელესთან მიმართებითაც. მოპასუხე კლინიკაში ჩატარებული შემოწმების შედეგად, დამსაქმებელმა აღმოაჩინა, რომ დასაქმებული (მოსარჩელე) არასაპატიო მიზეზით, სისტემატურად აცდენდა სამუშაოს, კერძოდ, 2016 წლის მაისის თვის 7, 14, 21, 28 რიცხვებში, ასევე ივნისის თვის - 3, 6, 7, 8, 11, 25, ივლისის თვის 3, 9, 16, 23, 30 და აგვისტოს თვის -6, 13, 20, 27, ხოლო სექტემბერის თვის 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21 რიცხვებში. ახალმა დირექტორმა ასევე გამოარკვია, რომ მოსარჩელეს არ გააჩნდა უმცროს ექიმად მუშაობის უფლება, რამაც გაუჩინა საფუძვლიანი ვარაუდი, რომ დასაქმებული არ ასრულებდა ხელშეკრულებით ნაკისრ ექიმი ანესთეზიოლოგ-რეანიმატოლოგის მოვალეობასაც. ამ გარემოებების გამო მოსარჩელეს შეუწყდა შრომითი ხელშეკრულება და, ვალდებულებათა უხეში დარღვევისათვის, იგი გათავისუფლდა სამსახურიდან, რაც დასაქმებულს არ გაუსაჩივრებია დადგენილ ვადებში;

7.1.2. სასამართლომ არასწორად მიიჩნია დადგენილად, რომ მოსარჩელეს უნდა მიეღო და არ მიუღია 2016 წლის სექტემბრიდან 15 ოქტომბრამდე ნამუშევარი პერიოდის ხელფასი. დასაქმებული სამუშაოდან სწორედ იმის გამო გათავისუფლდა, რომ იგი არ ასრულებდა ხელშეკრულებით ნაკისრ ანესთეზიოლოგ-რეანიმატოლოგის ვალდებულებას. საარქივო განყოფილების შემოწმების შედეგად დგინდებოდა, რომ არც ერთ ოპერაციულ ჩარევებში და სტაციონარულ სამედიცინო ბარათებში მოსარჩელე არ ფიგურირებდა: საქმეში წარდგენილი იყო 2017 წლის 13 მარტის აუდიტორული კომპანია შპს „თი -ემ-სის“ დასკვნა, საიდანაც ჩანს, რომ მოსარჩელე არც ერთ სტაციონარულ ბარათში (ისტორიაში) არ ფიქსირდება. იგივე გარემოება იყო დადასტურებული 2017 წლის 21 თებერვლის ნოტარიულად დამოწმებული სამედიცინო არქივის სპეციალისტთა დასკვნაშიც, საიდანაც ჩანს, რომ 2016 წლის 25 აპრილიდან იმავე წლის 15 ოქტომბრის ჩათვლით არც ერთ საოპერაციო ჟურნალში არ ფიქსირდებოდა დასაქმებულის სახელი. ამ უკანასკნელს არ შეუსრულებია ანესთეზიოლოგ-რეანიმატოლოგის სამუშაო, ბუნებრივია, სანაცვლო შესრულების ვალდებულება დამსაქმებელს არ ეკისრებოდა, ვინაიდან სახელფასო ანაზღაურება გაწეული შრომის გასამრჯელოა;

7.1.3. სასამართლომ არასწორად მიიჩნია დადგენილად, რომ მოსარჩელეზე თურქეთის ჯანდაცვის სამინისტროს მიერ გაცემულია სპეციალისტის სერთიფიკატი, რაც მოსარჩელეს ანიჭებდა უფლებას, დამოუკიდებლად წარმართოს ანესთეზიოლოგია რეანიმატოლოგიის დარგში. ეს მსჯელობა დაუსაბუთებელია, რადგან „ჯანმრთელობის დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის 29-ე მუხლის პირველი პუნქტისა და „საექიმო საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-8 მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად, უცხო ქვეყნის განათლებისა და კვალიფიკაციის დამადასტურებელ დოკუმენტაციას არ აქვს იურიდიული ძალა საქართველოში, თუ დოკუმენტაცია აღიარებული არაა საქართველოს განათლების სამინისტროს მიერ და იმავდროულად, თუ სპეციალისტზე ამავე სამინისტროს მიერ არ არის გაცემული დროებითი დამოუკიდებელი საქმიანობის ნებართვა ან/და დამოუკიდებელი საექიმო საქმიანობის სერთიფიკატი. აპელანტის მტკიცებით, ზემოაღნიშნულ გარემოებათა გათვალისწინებით, დამსაქმებელმა დაკარგა ინტერესი დასაქმებულის მიმართ და მიიღო გადაწყვეტილება, რომ მის მიერ შეტანილი დოკუმენტაცია მოსარჩელისთვის ლიცენზიის მინიჭების თაობაზე, უკან გამოეხმო. მოცემულ ვითარებაში სასამართლოს შეფასება, რომ თითქოს დამსაქმებელმა ხელი შეუშალა ლიცენზირების პროცესს, დაუსაბუთებელია (იხ. სააპელაციო საჩივარი: ტ.2, ს.გ.125-165).

8. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინება და დასკვნები

8.1. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 27 ნოემბრის განჩინებით, დამსაქმებლის სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა.

8.2. სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლომ სწორად შეაფასა მხარეთა შორის არსებული მატერიალურ-სამართლებრივი ურთიერთობიდან გამომდინარე მხარეთა უფლება-მოვალეობები (სსსკ-ის 390.3-ე მუხლის „გ“ ქვეპუნქტი) და დამატებით განმარტა:

8.2.1. საქმის მასალებით არ დგინდებოდა ის გარემოება, რომ მოსარჩელე არ ასრულებდა კონკრეტულ სამუშაოს. სააპელაციო სასამართლოს შეფასებით, განსახილველ საქმეს არ უკავშირდება აპელანტის მითითება იმ გარემოებაზე, რომ მოსარჩელე სამსახურში სხვა დირექტორმა/დირექტორებმა კანონდარღვევით დაიქირავეს. უდავოდ დგინდებოდა, რომ მხარეები ერთმანეთთან შრომით ურთიერთობაში ხელშეკრულების საფუძველზე იყვნენ და როდესაც მოსარჩელე მიიღეს სამსახურში, მოპასუხე ორგანიზაციის იმჟამინდელმა დირექტორებმა იცოდნენ, რომ დასაქმებულს არ გააჩნდა საქართველოში საექიმო საქმიანობისათვის ლიცენზია, თუმცა, მასთან მაინც გააფორმეს შრომითი

ხელშეკრულება. ამასთან, დადასტურებულია, რომ მოსარჩელემ ლიცენზია სამინისტროდან ვერ მოიპოვა სწორედ მოპასუხის ქმედებით, რადგან ამ უკანასკნელმა მიმართა სამედიცინო საქმიანობის რეგულირების სააგენტოს და გამოიხმო განცხადება მოსარჩელესთვის დროებითი საექიმო საქმიანობის მინიჭების თაობაზე. გარდა ამისა, აპელანტმა თავად დაადასტურა, რომ 2016 წლის სექტემბრის თვემდე მოსარჩელეს უხდიდა ხელფასს, რაც იმას ამტკიცებს, რომ მოსარჩელე ასრულებდა შრომით მოვალეობას. სასამართლომ იმაზეც იმსჯელა, რომ იმ საფუძვლით, რომ დასაქმებული არ დადიოდა სამსახურში, ან არაჯეროვნად ახორციელებდა შრომითი ხელშეკრულებით დაკისრებულ ვალდებულებებს, მოპასუხეს რაიმე დისციპლინური ხასიათის ღონისძიება არ გამოუყენებია, პირიქით, დამსაქმებელი მოსარჩელეს უპრობლემოდ უხდიდა ხელფასს. ზემოაღნიშნული ფაქტობრივი და სამართლებრივი რეალობიდან გამომდინარე, სასამართლომ დაასკვნა, რომ არ არსებობდა დამსაქმებლის სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილების საფუძველი (იხ. სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება: ტ.2, ს.ფ. 353-375).

9. მოპასუხის საკასაციო საჩივარი

9.1. დამსაქმებელმა საკასაციო წესით გაასაჩივრა სააპელაციო სასამართლოს განჩინება, მოითხოვა გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება და, ახალი გადაწყვეტილების მიღებით, დასაქმებულის სასარჩელო მოთხოვნის უარყოფა შემდეგ პრეტენზიებზე მითითებით:

9.1.1. სასამართლომ არ გამოიყენა კანონი, რომელიც უნდა გამოეყენებინა და გამოიყენა კანონი, რომელიც არ უნდა გამოეყენებინა. კერძოდ: სასამართლომ მოსარჩელის საექიმო სტატუსის შეფასების დროს იხელმძღვანელა თურქეთის რესპუბლიკის კანონმდებლობით და არ გამოიყენა „ჯანმრთელობის დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის 29.1-ე მუხლი და „საექიმო საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონის 8.1-ე მუხლი, რომლებიც იმპერატიულად განსაზღვრავენ, რომ უცხო ქვეყნის მოქალაქეს, ან მოქალაქეობის არმქონე პირს, რომელმაც განათლება ან დამოუკიდებელი საქმიანობის უფლება საზღვარგარეთ მიიღო, საქართველოში საქმიანობის განხორციელება შეუძლია მხოლოდ საგანმანათლებლო დოკუმენტების აღიარების და დამოუკიდებელი საექიმო საქმიანობის უფლების მოპოვების შემდეგ, წინააღმდეგ შემთხვევაში სუბიექტის ნებისმიერი საექიმო ქმედება განიხილება ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 44.2.-ე მუხლით გათვალისწინებულ დასჯად ქმედებად.

9.1.2. სსკ-ის 361-ე მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად „ვალდებულება უნდა შესრულდეს ჯეროვნად, კეთილსინდისიერად, დათქმულ დროსა და ადგილას“.

კასატორის პრეტენზიით, მის მიერ წარდგენილი მტკიცებულებები ადასტურებენ, რომ მოსარჩელე არც ერთ ოპერაციაში, 2016 წლის 25 აპრილიდან 15 ოქტომბრის ჩათვლით, არ მონაწილეობდა, ხოლო 2016 წლის 1-21 სექტემბრის პერიოდში ფიზკურადაც კი არ გამოცხადებულა სამსახურში. დასაქმებული არ ასრულებდა ნაკისრ ვალდებულებას, რასაც ამ უკანასკნელის წარმომადგენელიც ადასტურებს, როდესაც აცხადებს, რომ დასაქმებული ეწეოდა ინტელექტუალურ შრომას. მოცემულ შემთხვევაში დასაქმებულს უნდა შეესრულებინა შრომითი ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულება და შემდეგ მიიღებდა ანაზღაურებას. ნაკისრი მოვალეობის შეუსრულებლობის გამო დამსაქმებელმა, უარი უთხრა დასაქმებულს სანაცვლო შესრულებაზე (ანაზღაურებაზე) და, სსკ-ის 369-ე მუხლის, 405.1. და სშკ-ის 37.1. მუხლის „ზ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე, შეუწყვიტა კიდევ შრომითი ხელშეკრულება. სასამართლომ, ხელშეკრულების ფორმალურად არსებობის გამო, მისი შინაარსის გამოკვლევის გარეშე, დააკისრა მოპასუხეს ფინანსური ვალდებულება და არ შეაფასა ის გარემოება, რომ სახელფასო ანაზღაურება შესრულებული შრომის სანაცვლოდ გაიცემა;

9.1.3. სასამართლომ არასწორად შეაფასა ან საერთოდ არ შეაფასა საქმეში არსებული ფაქტები და მტკიცებულებები, კერძოდ: 2017 წლის 27 მარტის საქართველოს შრომის ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტროს წერილი; ამავე სამინისტროს 2009 წლის 19 მარტის №108/გ ბრძანება, რომელიც ადგენს, რომ ექიმი ანესთეზიოლოგ-რეანიმატოლოგის ჩარევის შემთხვევაში სამედიცინო ისტორიაში უპირობოდ უნდა არსებობდეს ჩანაწერები; სასამართლომ არ გაითვალისწინა ფაქტების კონსტანტაციის ოქმი და არ შეაფასა აუდიტორული კომპანია შპს „თი-ემ სი“-ის დასკვნა, რომელმაც დაადგინა, რომ არც ერთ სამედიცინო ბარათში, მოსარჩელე, როგორც ექიმი, არ ფიგურირებდა. ასეთ ვითარებაში სასამართლომ დაუსაბუთებლად მიანიჭა უპირატესობა მოწინააღმდეგე მხარის ზეპირ ახსნა-განმარტებებს;

9.1.4. სასამართლომ არც ის გარემოება შეაფასა, რომ მოპასუხე ორგანიზაციის დირექტორებს საქალაქო და სააპელაციო სასამართლოების მიერ შეუჩერდათ უფლებამოსილება სხვადასხვა საეჭვო ქმედებათა გამო. 2016 წლის 13 სექტემბრიდან უფლებამოსილების დელეგირება მოხდა ახალ დირექტორზე - ისმეთ დინდერზე. ახალმა დირექტორმა დასაქმებულს საექიმო საქმიანობის ნებართვის (უფლების) დამადასტურებელი დოკუმენტაცია მოსთხოვა, ასევე - ანგარიში მის მიერ შესრულებული სამუშაოების შესახებ, თუმცა, მოსარჩელემ ვერც საექიმო საქმიანობის ნებართვა წარადგინა და ვერც მის მიერ შესრულებული სამუშაოების ანგარიში. ის ფაქტი, რომ მოსარჩელე უფლებაშეჩერებული დირექტორების

ინდიფერენტული დამოკიდებულებისა, თუ დანაშაულებრივი შეთანხმების გზით იღებდა ანაზღაურებას, ვერ გამოდგება იმის მამტკიცებელ გარემოებად, რომ 2016 წლის 1 სექტემბრიდან 15 ოქტომბრის ჩათვლით დასაქმებული ასრულებდა ხელშეკრულებით ნაკისრ ვალდებულებას და მას მისაღები აქვს კუთვნილი ხელფასი. დირექტორებს და მოსარჩელეს შორის საეჭვო გარიგება არსებობდა, რომელმაც ზიანი მიაყენა დამსაქმებელს, ამას ის გარემოება მოწმობს, რომ სააპელაციო სასამართლოში საქმის განხილვის (სხდომის) დასრულების შემდეგ, მოსარჩელის წინააღმდეგ პროკურატურამ დასაბუთებული ვარაუდის საფუძველზე აღძრა სისხლის სამართლის საქმე ყოფილი დირექტორებისა და მოსარჩელის მიმართ;

- 9.1.5. სასამართლომ არ შეაფასა ის გარემოება, რომ მოსარჩელე გათავისუფლდა უხეში დარღვევის გამო (სშკ-ის 37.1-ე მუხლის „ზ“ ქვეპუნქტი), გათავისუფლების ბრძანება კი მას სადავოდ არ გაუხდია ამავე კოდექსის 38-ე მუხლის მე-6 პუნქტით დადგენილ 30- დღიან ვადაში;
- 9.2. კასატორმა საკასაციო პრეტენზიებთან ერთად წარმოადგინა შუამდგომლობა, რომ საქმეს დართვოდა მტკიცებულება, რომელიც ადასტურებს, რომ ყოფილი დირექტორების და მოსარჩელის მიმართ აღძრულია სისხლის სამართლის საქმე უფლებამოსილების ბოროტად გამოყენების ფაქტზე (იხ. საკასაციო საჩივარი).

10. საკასაციო სამართალწარმოების ეტაპი

- 10.1. საკასაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 5 თებერვლის განჩინებით საკასაციო განაცხადი წარმოებაშია მიღებული სსსკ-ის 391-ე მუხლის საფუძველზე დასაშვებობის წინაპირობების შესამოწმებლად.

ს ა მ ო ტ ი ვ ა ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი:

საკასაციო სასამართლო საქმის შესწავლის, მტკიცებულებათა გაანალიზებისა და საკასაციო საჩივრის დასაშვებობის იურიდიული დასაბუთებულობის შემოწმების შედეგად მივიდა დასკვნამდე, რომ საკასაციო განაცხადი არ აკმაყოფილებს სსსკ-ის 391-ე მუხლის მოთხოვნებს, ამიტომ იგი დაუშვებელია შემდეგი არგუმენტაციით:

11. სსსკ-ის 391-ე მუხლის მეხუთე ნაწილის შესაბამისად, საკასაციო საჩივარი ქონებრივ და სხვა არაქონებრივ დავებში დასაშვებია, თუ კასატორი დაასაბუთებს, რომ: ა) საქმე მოიცავს სამართლებრივ პრობლემას, რომლის გადაწყვეტაც ხელს შეუწყობს სამართლის განვითარებას და ერთგვაროვანი

სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბებას; ბ) საქართველოს უზენაეს სასამართლოს მანამდე მსგავს სამართლებრივ საკითხზე გადაწყვეტილება არ მიუღია; გ) საკასაციო საჩივრის განხილვის შედეგად მოცემულ საქმეზე სავარაუდოა მსგავს სამართლებრივ საკითხზე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მანამდე არსებული პრაქტიკისაგან განსხვავებული გადაწყვეტილების მიღება; დ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება განსხვავდება მსგავს სამართლებრივ საკითხზე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მანამდე არსებული პრაქტიკისაგან; ე) სააპელაციო სასამართლომ საქმე განიხილა მატერიალური ან/და საპროცესო სამართლის ნორმების მნიშვნელოვანი დარღვევით, რასაც შეეძლო არსებითად ემოქმედა საქმის განხილვის შედეგზე; ვ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება ეწინააღმდეგება მსგავს სამართლებრივ საკითხზე ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციასა და ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრეცედენტულ სამართალს; ზ) გასაჩივრებულია სააპელაციო სასამართლოს მეორე დაუსწრებელი გადაწყვეტილება ან განჩინება დაუსწრებელი გადაწყვეტილების უცვლელად დატოვების თაობაზე. ზემოაღნიშნული ნორმები განსაზღვრავს იმ მოთხოვნებს, რომელთაც საკასაციო საჩივარი უნდა შეიცავდეს და ეფუძნებოდეს.

12. სსსკ-ის 404-ე მუხლის პირველი პუნქტით, საკასაციო სასამართლო გადაწყვეტილებას ამოწმებს საკასაციო საჩივრის ფარგლებში, ამავე კოდექსის 407-ე მუხლის პირველი ნაწილით, საკასაციო სასამართლო იმსჯელებს მხარის მხოლოდ იმ ახსნა-განმარტებაზე, რომელიც ასახულია სასამართლოთა გადაწყვეტილებებში ან სხდომათა ოქმებში. გარდა ამისა, შეიძლება, მხედველობაში იქნეს მიღებული ამ კოდექსის 396 - ე მუხლის პირველი ნაწილის „ვ“ ქვეპუნქტში მითითებული ფაქტები; ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, სააპელაციო სასამართლოს მიერ დამტკიცებულად ცნობილი ფაქტობრივი გარემოებები სავალდებულოა საკასაციო სასამართლოსათვის, თუ წამოყენებული არ არის დასაშვები და დასაბუთებული პრეტენზია (შედავება); საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ კასატორებს არ წარმოუდგენიათ დასაბუთებული პრეტენზია (შედავება), რაც საშუალებას მისცემდა სასამართლოს, არსებითად განსახილველად დაეშვა საკასაციო განაცხადი.

13. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ წარმოდგენილი საკასაციო საჩივარი არ არის დასაშვები სსსკ-ის 391-ე მუხლით გათვალისწინებული არც ერთი

ზემოხსენებული საფუძვლით.

14. საკასაციო საჩივარი არ არის დასაშვები სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილების საკასაციო სასამართლოს სტაბილური პრაქტიკისაგან განსხვავების არსებობის საფუძვლით. სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება არ განსხვავდება საქართველოს უზენაესი სასამართლოს არსებული პრაქტიკისაგან (იხ. ქვემოთ პუნქტები).
15. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პარაგრაფი ავალდებულებს სასამართლოს, დაასაბუთოს თავისი გადაწყვეტილება, რაც არ უნდა იქნეს გაგებული თითოეულ არგუმენტზე დეტალური პასუხის გაცემად (იხ. **გლარკავა საქართველოს წინააღმდეგ, # 7932/03; Van de Hurk v. Netherlands, par.61, Garcia Ruiz v. Spain [GC] par.26; Jahnke and Lenoble v France (dec.); Perez v France [GC], par. 81; Hirvisaari v. Finland, §32).**
16. საკასაციო სასამართლო მიუთითებს სსსკ-ის 102 -ე მუხლზე, რომლის თანახმად, „1. თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებანი, რომლებზედაც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა და შესაგებელს. 2. ამ გარემოებათა დამტკიცება შეიძლება თვით მხარეთა (მესამე პირთა) ახსნა-განმარტებით, მოწმეთა ჩვენებით, ფაქტების კონსტატაციის მასალებით, წერილობითი თუ ნივთიერი მტკიცებულებებითა და ექსპერტთა დასკვნებით“ და განმარტავს, რომ სააპელაციო სასამართლოს მიერ გამოკვლეული და დადგენილია ყველა ის მტკიცებულება და ფაქტობრივი გარემოება, რომელიც საჭიროა საკასაციო სამართალწარმოების ეტაპზე საკასაციო საჩივრის დასაშვებობის წინაპირობის შესამოწმებლად.
17. საკასაციო სასამართლო არ იზიარებს კასატორის პრეტენზიებს შემდეგ გარემოებათა გამო:
 - 17.1. საკასაციო შედავება ძირითადად ეფუძნება სსსკ-ის 393.2-ე მუხლზე (სასამართლომ: ა. არ გამოიყენა კანონი, რომელიც უნდა გამოეყენებინა; ბ) გამოიყენა კანონი, რომელიც არ უნდა გამოეყენებინა , არასწორად განმარტა კანონი) მითითებას (იხ. წინამდებარე განჩინების 9.2.1. ქვეპუნქტი). კერძოდ, კასატორი აცხადებს, რომ სასარჩელო მოთხოვნის დაკმაყოფილებას გამორიცხავდა „ჯანმრთელობის დაცვის შესახებ“ და „საექიმო საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონები, რომლებიც სასამართლომ არ გამოიყენა, ხოლო სსკ-ის 369-ე მუხლი „იმ პირს, რომელსაც ვალდებულება აკისრია ორმხრივი ხელშეკრულებიდან გამომდინარე, შეუძლია უარი თქვას ვალდებულების შესრულებაზე საპასუხო მოქმედების განხორციელებამდე, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა იგი ვალდებული იყო თავისი ვალდებულება წინასწარ შეესრულებინა“ და 405.1-

ე მუხლი „თუ ხელშეკრულების ერთი მხარე არღვევს ორმხრივი ხელშეკრულებიდან გამომდინარე ვალდებულებას, მაშინ ხელშეკრულების მეორე მხარეს შეუძლია უარი თქვას ხელშეკრულებაზე ვალდებულების შესრულებისათვის მის მიერ დამატებით განსაზღვრული ვადის უშედეგოდ გასვლის შემდეგ“, არასწორად განმარტეს ქვემდგომი ინსტანციის სასამართლოებმა;

17.1.1. კასატორის მეორე პრეტენზია მიმართულია იმისკენ, რომ სასამართლომ დაუსაბუთებლად არ გაიზიარა მოპასუხის მიერ წარდგენილი მტკიცებულებების როგორც მატერიალური, ისე პროცესუალური (ხანდაზმულობის ნაწილში) სამართლებრივი მნიშვნელობა.

17.2. საკასაციო სასამართლომ არაერთხელ განმარტა, რომ სასარჩელო მოთხოვნის საფუძვლიანობის შემოწმებისას, სასამართლო იკვლევს, თუ რამდენად ვლინდება სამართლებრივი და ფაქტობრივი გარემოებების ის ერთობლიობა, რომლებიც სასარჩელო მოთხოვნის, ან მოთხოვნის გამომრიცხველი შესაგებლის წარმატებას განაპირობებს. სასამართლო ვალდებულია, განსაზღვროს მოთხოვნის ფარგლები (ისე რომ არ გასცდეს მას), მოძებნოს დავის მომწესრიგებელი შესატყვისი სამართლის ნორმა (სპეციალური ან ზოგადი წესი) და დაადგინოს იმ გარემოებათა არსებობა/არარსებობა (ფაქტობრივი გარემოებები), რომლებიც ამ ნორმის გამოყენებისთვის აუცილებელ წინაპირობებს წარმოადგენენ; „სასამართლოს უპირველესი ამოცანაა, დაადგინოს, თუ რას ითხოვს მოსარჩელე მოპასუხისაგან და რის საფუძველზე, ანუ რომელ ფაქტობრივ გარემოებებზე ამყარებს თავის მოთხოვნას. სასამართლომ მხარის მიერ მითითებული მოთხოვნის ფარგლებში უნდა მოძებნოს ის სამართლებრივი ნორმა (ნორმები), რომელიც იმ შედეგს ითვალისწინებს, რისი მიღწევაც მხარეს სურს. ამასთან, მოთხოვნის სამართლებრივ საფუძველად განხილული ნორმა (ან ნორმები) შეიცავს იმ აღწერილობას (ფაქტობრივ შემადგენლობას), რომლის შემოწმებაც სასამართლოს პრეროგატივაა და რომელიც უნდა განხორციელდეს ლოგიკური მეთოდების გამოყენების გზით, ანუ სასამართლომ უნდა დაადგინოს, ნორმაში მოყვანილი აბსტრაქტული აღწერილობა რამდენად შეესაბამება კონკრეტულ ცხოვრებისეულ სიტუაციას და გამოიტანოს შესაბამისი დასკვნები. ის მხარე, რომელსაც აქვს მოთხოვნა მეორე მხარისადმი, სულ მცირე, უნდა უთითებდეს იმ ფაქტობრივ შემადგენლობაზე, რომელსაც სამართლის ნორმა გვთავაზობს. აქედან გამომდინარე, შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ მოთხოვნის სამართლებრივი საფუძვლის რომელიმე ფაქტობრივი წანამძღვრის (სამართლებრივი წინაპირობის) არარსებობა გამომრიცხავს მხარისათვის სასურველი სამართლებრივი შედეგის დადგომას (იხ. სუსგ: ას- 15-29-1443-2012, ას-973-1208-04; ას 664-635-2016).

17.2.1. წარმოდგენილი საკასაციო შედავების დასაბუთებულობის შესწავლის მიზნით საკასაციო სასამართლო ყურადღებას ამახვილებს „ჯანმრთელობის დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი მუხლით დადგენილ რეგულაციაზე, რომლის თანახმად, „ეს კანონი აწესრიგებს ურთიერთობებს სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოებს და ფიზიკურ და იურიდიულ პირებს შორის მოქალაქეთა ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში“. რაც შეეხება „საექიმო საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონს, მისი მიზანია: „უზრუნველყოს დამოუკიდებელი საექიმო საქმიანობის სუბიექტის შესაბამისი პროფესიული განათლება და პრაქტიკული მომზადება, მის პროფესიულ საქმიანობაზე სათანადო სახელმწიფო ზედამხედველობის დაწესება, მისი უფლებების დაცვა, აგრეთვე ქვეყანაში აღიარებული სამედიცინო სტანდარტებისა და ეთიკური ნორმების საექიმო საქმიანობაში დამკვიდრებით საქართველოს მოსახლეობის მაღალკვალიფიციური სამედიცინო მომსახურება“(მუხ.1). მოხმობილი ნორმების შინაარსიდან გამომდინარე, ცხადია, რომ სახელმწიფო, რომელსაც ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში საჯარო წესრიგის უზრუნველყოფის პოზიტიური ვალდებულება გააჩნია, ამ ფუნქციის განსახორციელებლად იმ ადმინისტრაციულ ღონისძიებათა ჩამონათვალს აწესრიგებს, რომლებზედაც კონტროლია დაწესებული (მაგალითად, სუბიექტების სამედიცინო საქმიანობაზე ზედამხედველობას, სამედიცინო სტანდარტების დაცვა და შემუშავება, საექიმო საქმიანობათა შესაბამის ლიცენზირება, მოსახლეობისთვის ხარისხიანი მომსახურების მიწოდების უზრუნველსაყოფ ღონისძიებები, სანქციების დაეწესება და ა.შ), მაშასადამე, უდავოა, რომ მითითებული კანონები წარმოადგენენ საკანონმდებლო ინსტრუმენტს სახელმწიფოს მიერ საჯარო-მმართველობითი ფუნქციის განხორციელების მიზნით და არ შეიცავენ სამართლებრივ ნორმებს კერძო სამართლის სუბიექტებს შორის არსებული შრომითსამართლებრივი ურთიერთობის წარმოშობის, დადასტურების ან უარყოფის მიზნით;

17.2.2. კასატორის მიერ მითითებული „ჯანმრთელობის დაცვის შესახებ“ კანონის 29.1-ე მუხლისა „საქართველოს ან უცხო ქვეყნის მოქალაქეს ან მოქალაქეობის არმქონე პირს, რომელმაც განათლება ან დამოუკიდებელი საქმიანობის უფლება საზღვარგარეთ მიიღო, საქართველოში საქმიანობის განხორციელება შეუძლია მხოლოდ საგანმანათლებლო დოკუმენტების აღიარების ან/და დამოუკიდებელი საქმიანობის უფლების მოპოვების შემდეგ“ და „საექიმო საქმიანობის შესახებ“ კანონის მე-8 მუხლის „საქართველოს ან უცხო ქვეყნის მოქალაქეს ან მოქალაქეობის არმქონე პირს, რომელმაც უმაღლესი სამედიცინო განათლება მიიღო

უცხო ქვეყნის უმაღლეს სამედიცინო სასწავლებელში, რომლის დიპლომიც აღიარებულია საქართველოში, დამოუკიდებელი საექიმო საქმიანობის უფლება ეძლევა ამ კანონით დადგენილი წესით“ თაობაზე, საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ისინი საექიმო საქმიანობის უფლებისათვის სახელმწიფოს მხრიდან დაწესებულ მხოლოდ ნორმებს წარმოადგენენ როგორც დამსაქმებლისთვის, ისე - დასაქმებულისთვის და მატერიალურ-სამართლებრივი მნიშვნელობა არ გააჩნიათ ორ მხარეს შორის არსებული კერძოსამართლებრივი დავის მოწესრიგებისათვის. ამ თვალსაზრისით არც ერთი ზემოხსენებული ნორმა არ წარმოადგენს სასარჩელო მოთხოვნის არც დაკმაყოფილების და არც უარყოფის ვარგის სამართლებრივ საფუძველს. ზემოხსენებულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ დავის გადაწყვეტის მიზნით ქვემდგომმა სასამართლომ სწორად გამოიყენა სსკ-ის 316-317-ე, 327-ე, 404-ე მუხლები და სშკ-ის 31.1-ე და 34-ე მუხლები. აღნიშნული ნორმები წარმოადგენენ სახელშეკრულებო და უშუალოდ შრომითსამართლებრივი დავების მომწესრიგებელ ნორმებს, შესაბამისად, სასამართლოსთვის არსებითი მნიშვნელობა გააჩნია იმ გარემოებების გამორკვევას, ქმნიან თუ არა წარმოდგენილი მტკიცებულებები იმგვარ მოცემულობას (ნორმის შემადგენლობას), რომ დაკმაყოფილდეს სასარჩელო მოთხოვნა - სახელფასო დავალიანების მოპასუხისთვის დაკისრება. ამ მიზნით უნდა დადგინდეს შემდეგი: იმყოფებოდა თუ არა მოსარჩელე კასატორთან შრომით სამართალურიერთობაში (რაც ამ უკანასკნელს აკისრებს კანონისმიერ ვალდებულებას, შეასრულოს საპასუხო ვალდებულება და დასაქმებულს გადაუხადოს ანაზღაურება);

17.2.3 კასატორის პრეტენზიასთან დაკავშირებით, რომ დასაქმებული არ შედავებია მისი გათავისუფლების მართლზომიერების საფუძველს, საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ აღნიშნული სასამართლოს კვლევის საგანს არ წარმოადგენს, რადგან მოსარჩელეს ამგვარი მოთხოვნა არ წარუდგენია.

17.3. საკასაციო სასამართლო იზიარებს ქვემდგომი ინსტანციის სასამართლოების შეფასებას, რომ, მართალია, მოსარჩელეს არ გააჩნდა საქართველოში დამოუკიდებელი საექიმო საქმიანობის განხორციელების უფლება, თუმცა, იგი, ფაქტობრივად და სამართლებრივად შრომით სამართლებრივ ურთიერთობაში იმყოფებოდა მოპასუხე ორგანიზაციასთან, ამ უკანასკნელთან შეთანხმებით ახორციელებდა შრომით საქმიანობას და

თვეების მანძილზე იღებდა მისგან შესაბამის ანაზღაურებას. აღნიშნულ გარემოებას ისიც ადასტურებს, რომ დასაქმებულმა კლინიკამ თვითონვე მიმართა ადმინისტრაციულ ორგანოს დასაქმებულისთვის შესაბამისი ლიცენზიის მინიჭების მოთხოვნით (ამ შემთხვევაში არსებითი მნიშვნელობა არ გააჩნია იმის დადგენას, რა მიზნით გამოითხოვა ეს განცხადება უკან). დასაქმებულთან გაფორმებული შრომითი ხელშეკრულება და მისი არსებითი მნიშვნელობის პუნქტები (შეთანხმება ხელფასზე, ანაზღაურების წესზე და ა.შ.), დასაქმებულის გათავისუფლებამდე, კასატორს სადავოდ არ გაუხდია. დასაქმებულის გათავისუფლების შესახებ ბრძანებაში მითითებულია ის სამუშაო პოზიცია, საიდანაც მოსარჩელე გათავისუფლდა. საქმეში მოთავსებული მტკიცებულებები უდავოდ ადასტურებენ იმ გარემოებას, რომ დასაქმებული კლინიკასთან შრომითსამართლებრივ ურთიერთობაში იმყოფებოდა, ეს უკანასკნელი მოსარჩელისაგან იღებდა გარკვეულ შესრულებას, რის სანაცვლოდაც ხელფასს უხდიდა. ამდენად, ასეთ ვითარებაში არ დასტურდება სსკ-ის 369-ე მუხლის შემადგენლობა, რომელზედაც კასატორი მიუთითებს;

- 17.4. კასატორის მტკიცება, რომ დასაქმებული სისტემატურად აცდენდა სამსახურს და იგი აღნიშნულის გამო გათავისუფლდა დაკავებული პოზიციიდან, ამ შემთხვევაში უსაფუძვლოა. სასარჩელო განცხადებით დასაქმებული არ ითხოვს ბრძანების ბათილად ცნობას, სამსახურში აღდგენას, ან თუნდაც შრომითი ხელშეკრულების მოქმედების მთლიანი (2 წლიანი) პერიოდისთვის სახელფასო დავალიანების სრულად დაკისრებას. მისი სასარჩელო მოთხოვნა შემოსაზღვრულია სახელფასო დავალიანების ანაზღაურების მოთხოვნით იმ პერიოდისთვის, რა პერიოდამდეც ის ფაქტობრივად მუშაობდა დაწესებულებაში. შესაბამისად, სასამართლო წარმოდგენილი სასარჩელო მოთხოვნის ფარგლებში მსჯელობს და საქმისათვის არ აქვს მნიშვნელობა იმ გარემოებების კვლევა-შეფასებას, აცდენდა თუ არა დასაქმებული სამსახურს და სხვ. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ასეთის დადასტურების შემთხვევაშიც კი, სასარჩელო მოთხოვნა კუთვნილი ანაზღაურების მიღების თაობაზე სასამართლოს მიერ ვერ იქნება უარყოფილი, რადგან კანონმდებლობა დისციპლინური სახდელის მოქმედების პეროდში (ან მის გამო), დასაქმებულის მიერ დასაქმებულისათვის გასაცემი ანაზღაურების შეწყვეტის შესაძლებლობას არ ითვალისწინებს. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ უკიდურეს

ლონისძიებაზე ამსახურებთან გათავისუფლების სახით, მიუთითებს სშკ-ის 37.1 მუხლის „ზ“ ქვეპუნქტი, რომელიც დამსაქმებელს უფლებამოსილებას ანიჭებს, რომ სერიოზული დარღვევის შემთხვევაში, დაუყოვნებლივ, გაათავისუფლოს დასაქმებული, მაგრამ რაც შეეხება დისციპლინური სახდელს გამო, დასაქმებულისთვის ანაზღაურების გაცემაზე უარს, ამას არც ეროვნული და არც საერთაშორისო კანონმდებლობა არ უზრუნველყოფს, თუ ეს არ არის შრომის ანაზღაურების გარკვეული ნაწილის დაქვითვა. ევროპის სოციალური ქარტიის პირველი ნაწილის მე-4 პუნქტი და სშკ-ის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილი განამტკიცებს დასაქმებულის უფლებას, რომ მიიღოს ანაზღაურება შესრულებული სამუშაოსთვის. შრომის ანაზღაურების მიღების კანონით დადგენილი წესებისგან განსხვავებული შეთანხმება არც მხარეთა შორის დადებული შრომითი ხელშეკრულებით ყოფილა გათვალისწინებული;

17.5. დასაქმებულის სასარჩელო მოთხოვნის უარყოფის არც სამართლებრივ და არც ფაქტობრივ საფუძველს არ წარმოადგენს კასატორის მითითება, რომ მოსარჩელე სამსახურში მიიღო იმ დირექტორმა/დირექტორებმა, რომელთა მიმართაც ამჟამად სისხლის სამართლის საქმეა აღძრული. კასატორის მტკიცება, რომ მოსარჩელე გარკვეულ გარიგებაში იმყოფებოდა დირექტორთან, რამაც მასთან შრომითი ხელშეკრულების დადება ისე განაპირობა, რომ არ არსებობდა დამსაქმებლის რეალური ინტერესი, რითაც, დაწესებულებას ზიანი მიადგა, დაუსაბუთებელია და არ გამომდინარეობს საქმის მასალებიდან. საწარმოს წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირის მიერ საწარმოსათვის მიყენებული ზიანის თაობაზე საკასაციო სასამართლო განმარტავს: სსკ-ის 37.2-ე მუხლი ადგენს დირექტორის ვალდებულებას, პასუხი აგოს სამეწარმეო პირის წინაშე მასზე დაკისრებულ ვალდებულებათა არაკეთილსინდისიერად შესრულებისთვის - „ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირი (პირები) საქმეს კეთილსინდისიერად უნდა უძღვებოდეს. ამ მოვალეობის შეუსრულებლობის შემთხვევაში იგი არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის წინაშე პასუხისმგებელია წარმოშობილი ზიანისათვის“. იგივე აზრია განმტკიცებული „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 56.4-ე მუხლში: „დირექტორებმა კეთილსინდისიერად და გულმოდგინედ უნდა შეასრულონ დაკისრებული ამოცანები. თუ დირექტორი არ შეასრულებს თავის მოვალეობას, იგი ვალდებულია აუნაზღაუროს საზოგადოებას მიყენებული ზარალი.“ ამდენად, იმ

შემთხვევაშიც კი, თუ კასატორი კანონით დადგენილი წესით დაადასტურებს, რომ დირექტორის არამართლობიერ ქმედებათა გამო საწარმოს ზიანი მიადგა (რაც განსახილველ შემთხვევაში სასამართლოს კვლევის საგანს არ წარმოადგენს), მას შეუძლია მოითხოვოს ზიანის ანაზღაურება მხოლოდ დირექტორისაგან. ამავე მსჯელობის კონტექსტში საკასაციო სასამართლო დაუსაბუთებლად მიიჩნევს წინამდებარე განჩინების 9.3. ქვეპუნქტში დასახელებულ შუამდგომლობასაც, რომლის საფუძველზეც კასატორი ითხოვს საქმეს დაერთოს მტკიცებულება (ყოფილი დირექტორების მიმართ შსს-ს განყოფილებაში სისხლის სამართლის საქმის აღძრის თაობაზე, ამონაწერი საჯარო რეესტრიდან, საიდანაც დგინდება ახალი დირექტორის ვინაობა და და ა.შ.) რომელიც, როგორც უკვე ითქვა, გარდა იმისა, რომ განსახილველ შემთხვევაში მატერიალურ-სამართლებრივი მნიშვნელობის არმქონეა, მისი წარდგენა საკასაციო სამართალწარმოების ეტაპზე პროცესუალურადაც შეზღუდულია. სსსკ-ის 399-ე მუხლის თანახმად, საქმის განხილვა საკასაციო სასამართლოში წარმოებს იმ წესების დაცვით, რომლებიც დადგენილია სააპელაციო სასამართლოში საქმეთა განხილვისათვის. ამავე კოდექსის 380-ე მუხლის თანახმად, „1. სააპელაციო სასამართლოში საქმის განხილვისას შეიძლება მოყვანილ იქნეს ახალი ფაქტები და წარდგენილ იქნეს ახალი მტკიცებულებები. 2. სააპელაციო სასამართლო არ მიიღებს ახალ ფაქტებსა და მტკიცებულებებს, რომლებიც მხარეს შეეძლო წარედგინა პირველი ინსტანციის სასამართლოში საქმის განხილვისას, მაგრამ არასაპატიო მიზეზით არ წარადგინა“. აღნიშნული მტკიცებულებების სასამართლოსთვის დაგვიანებით წარდგენა საპატიო მიზეზითაც რომ ყოფილიყო განპირობებული, სასამართლო მათ მაინც არ მიიღებდა, რადგან სსსკ-ის 104.1-ე მუხლის შესაბამისად, „სასამართლო არ მიიღებს, არ გამოითხოვს ან საქმიდან ამოიღებს მტკიცებულებებს, რომლებსაც საქმისათვის მნიშვნელობა არა აქვთ“;

17.6. საკასაციო სასამართლო, ასევე, არ იზიარებს საკასაციო შედავებას სასარჩელო მოთხოვნის ხანდაზმულობასთან დაკავშირებით. კასატორი მიუთითებს სშკ-ის 38.6-ე მუხლზე და ამტკიცებს, რომ ვინაიდან მოსარჩელეს გათავისუფლების ბრძანება ერთი თვის ვადაში არ გაუსაჩივრებია, მან გაუშვა სასარჩელო მოთხოვნის ხანდაზმულობის ვადა. კასატორის მიერ მითითებული ნორმის თანხმად, „დასაქმებულს უფლება აქვს, წერილობითი დასაბუთების მიღებიდან 30 კალენდარული დღის ვადაში სასამართლოში გაასაჩივროს დამსაქმებლის გადაწყვეტილება შრომითი ხელშეკრულების შეწყვეტის შესახებ“. განსახილველ შემთხვევაში სასარჩელო დავის საგანს წარმოადგენს არა იმ

ბრძანების მართლზომიერება და შრომითი ხელშეკრულების შეწყვეტის საფუძვლების კვლევა, რომლის მიმართაც ვრცელდება სშკ-ის 38.6-ე მუხლით დადგენილი ხანდაზმულობის ვადა, არამედ მოპასუხის მიერ შრომითი ხელშეკრულებით ნაკისრ ვალდებულებათა შეუსრულებლობა - სახელფასო დავალიანების ანაზღაურება ყოფილი დასაქმებულისათვის. ამ უკანაკნელთან მიმართებაში სშკ არ აწესებს სპეციალურ ნორმას. სშკ-ის 1.2-ე მუხლის „შრომით ურთიერთობასთან დაკავშირებული საკითხები, რომლებსაც არ აწესრიგებს ეს კანონი ან სხვა სპეციალური კანონი, რეგულირდება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ნორმებით“ შესაბამისად, მოთხოვნის ხანდაზმულობის ვადის განსაზღვრის მიზნით, მასზე გავრცელდება სსკ-ის 129.2 -ე მუხლით გათვალისწინებული რეგულაცია, რომლის მიხედვითაც „ხანდაზმულობის ვადა იმ მოთხოვნებისა, რომლებიც წარმოიშობა პერიოდულად შესასრულებელი ვალდებულებებიდან, სამი წელია.“ ვინაიდან სახელფასო ანაზღაურება წარმოადგენს დამსაქმებლის მხრიდან დასაქმებულის სასარგებლოდ ყოველთვიურად შესასრულებელ ვალდებულებას, ე.ი. მასზე გავრცელდება სამწლიანი ხანდაზმულობის ვადა. როგორც საქმის მასალებით ირკვევა, მოსარჩელე 2016 წლის 15 ოქტომბრიდან გათავისუფლდა დაკავებული თანამდებობიდან და ამ დროისათვის მას არ ჰქონდა მიღებული ამავე წლის სექტემბრის თვის მთლიანი ხელფასი და 1-14 ოქტომბრის ხელფასი. 2016 წლის 28 ნოემბერს დასაქმებულმა მიმართა სასამართლოს, დაიწყო სასარჩელო წარმოება დამსაქმებლის წინააღმდეგ და მოითხოვა მიუღებელი სახელფასო დავალიანების გადახდა თვენახევრის პერიოდისთვის. ამდენად, ცხადია, რომ მოსარჩელემ თავისი სამოქალაქო უფლება კანონით დაცულ ვადაში განახორციელა.

18. ზემოხსენებული მსჯელობიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლომ დაასკვნა, რომ კასატორს არ წარმოუდგენია არც ერთი არგუმენტი, დასაბუთებული შედავება, თუ რა საფუძვლით უნდა იქნეს ცნობილი დასაშვებად საკასაციო განაცხადი. საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება დასაბუთებულია და კანონიერი, შესაბამისად, არ არსებობს საკასაციო განაცხადის არსებითად განსახილველად დასაშვებად ცნობის სამართლებრივი საფუძველი. სააპელაციო სასამართლოს მიერ მიღებული განჩინება შეესაბამება სახელფასო დავალიანების დაკისრების თაობაზე საკასაციო სასამართლოს მიერ დადგენილ პრაქტიკასაც (იხ. სუსგ-ები: # ას-249-236-2015; # ას-1019-980-2016; # ას-907-873-2016; # ას-699-653-2017).

19. სსსკ-ის 401-ე მუხლის მე-4 პუნქტის საფუძველზე, თუ საკასაციო საჩივარი დაუშვებლად იქნება ცნობილი, პირს დაუბრუნდება, მის მიერ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის 70 პროცენტი.

ს ა რ ე ზ ო ლ უ ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი :

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 284-ე, 285-ე, 391-ე, 401-ე, 408.3-ე მუხლებით და

დ ა ა დ გ ი ნ ა :

1. შპს "B-----ის" საკასაციო საჩივარი, როგორც დაუშვებელი, დარჩეს განუხილველად;
2. შპს "B-----ს" (ს/კ 4-----) სახელმწიფო ბიუჯეტიდან (ქ.თბილისი, „სახელმწიფო ხაზინა“, ბანკის კოდი TRESGE22, მიმღების ანგარიშის №200122900, სახაზინო კოდი 300773150) დაუბრუნდეს საკასაციო საჩივარზე მის მიერ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის 2 445.36 ლარის (საგადახდო დავალება N33753, გადახდის თარიღი 2018 წლის 15 იანვარი), 70% – 1 711.75 ლარი;
3. განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

თავმჯდომარე

ე. გასიტაშვილი

მოსამართლეები:

ზ. ძლიერიშვილი

ბ. ალავეძე